

УПРАВЛІННЯ ЦИФРОВИМИ КОЛЕКЦІЯМИ МУЗЕЇВ: ЗАСОБИ І СТАНДАРТИ

MANAGEMENT OF DIGITAL MUSEUM COLLECTIONS: TOOLS AND STANDARDS

У ХХІ столітті музейна справа переживає період глибокої цифрової трансформації, що зумовлена розвитком інформаційних технологій і глобальною тенденцією до відкритості культурних ресурсів. Одним із головних напрямів цих змін є створення та впровадження програмних засобів для управління цифровими колекціями музеїв. Такі системи покликані не лише забезпечити облік, збереження й безпечне зберігання цифрових об'єктів, а й зробити культурну спадщину доступною для дослідників, освітян та широкої громадськості.

Програмні засоби управління цифровими колекціями охоплюють широкий спектр інструментів від внутрішніх баз даних для опису експонатів до комплексних платформ, що підтримують віртуальні виставки та інтеграцію з міжнародними репозитаріями. Зокрема, системи типу Omeka, TMS Collections, Axiell Collections, MuseumPlus і CollectiveAccess дозволяють музеям реалізувати концепцію відкритих даних і долучатися до глобальних мереж цифрової культурної спадщини, таких як Europeana чи Google Arts & Culture. До прикладу, музей Акрополя використав MuseumPlus для повної електронної документації своїх колекцій [1], а невеликий музей MoRE успішно використовує Omeka для цифрових виставок [2].

Важливою складовою сучасних систем є підтримка міжнародних стандартів метаданих, зокрема Dublin Core [3], CIDOC CRM (ISO 21127) [4] та LIDO (Lightweight Information Describing Objects). CIDOC CRM забезпечує уніфікацію описів, взаємну сумісність даних та можливість обміну між установами. LIDO, як схема обміну (harvesting schema), розроблена на базі CDWA Lite і museumdat, і підтримує експорт метаданих з баз даних музеїв до агрегаторів. Це особливо актуально для невеликих музеїв, які прагнуть цифровізувати свої фонди з мінімальними ресурсними витратами, використовуючи відкриті платформи як Omeka.

Використання таких систем надає змогу інтегрувати цифрові колекції з науковими базами, організовувати онлайн-виставки, вести статистику відвідуваності, а також створювати персоналізовані досвіди для користувачів. Упровадження цифрових рішень підвищує ефективність збереження інформації, мінімізує людський фактор та розширює аудиторію музеїв у всьому світі.

Отже, застосування ефективних програмних засобів та уніфікованих стандартів для управління цифровими колекціями є необхідною умовою модернізації музейної діяльності, що сприяє не лише збереженню культурної спадщини, а й її інтеграції у глобальний цифровий простір, формуючи нову культуру доступу до історико-культурних цінностей.

Література

1. Computer-Based Documentation and Collections Management. Acropolis Museum. URL: <https://www.theacropolismuseum.gr/en/new-technologies/computer-based-documentation-and-collections-management>.
2. Salarelli, Alberto. Gestire piccole collezioni digitali con Omeka: l'esperienza di MoRE (A Museum of REfused and unrealised art projects). Bibliothecae. it, 2016, 5.2: 177-200.
3. The Dublin Core Metadata Element Set, V 1.1. -<https://dublincore.org/specifications/>
4. CIDOC CRM: Conceptual Reference Model for Cultural Heritage Data. - ICOM CIDOC, 2021.